

Deelbudgetten maken het verschil voor mensen met een fysieke handicap die praktische hulp nodig hebben

In 2022 konden 1100 mensen met een handicap die op de wachtlijst stonden voor een persoonsvolgend budget starten met de helft van hun gevraagde budget, het zogenaamde 'deelbudget'. Daaraan was een onderzoek gekoppeld, dat aantoont dat de meningen van gebruikers over de deelbudgetten verdeeld zijn. Ongeveer de helft zegt dat hun situatie en die van hun mantelzorgers verbeterd is door het deelbudget. Voor mensen met een fysieke handicap die vooral nood hebben aan praktische hulp en ondersteuning maakte het deelbudget het grootste verschil.

Om de groeiende wachtlijst voor personen met een beperking aan te pakken, werd in juni 2021 het Zorginvesteringsplan gelanceerd. Een van de doelen in het plan was onder meer de personen in prioriteitengroep 1 (mensen met de dringendste zorgvragen) binnen de 18 maanden een persoonsvolgend budget te geven. Dat doel is intussen gehaald.

Met een persoonsvolgend budget kunnen mensen zelf zorg en ondersteuning kopen. Het VAPH steunt bijna 29 000 mensen met een handicap met zo'n budget. Daarnaast trok de Vlaamse Regering 20 miljoen euro uit om het hulpaanbod van rechtstreeks toegankelijke hulp uit te breiden en werden 1000 personen in prioriteitengroep 3 bevestigd om na te gaan wat hun noden zijn. Verder maakte de Vlaamse regering nog eens 20 miljoen euro vrij om zoveel mogelijk mensen in prioriteitengroep 2 voor een deel al tegemoet te komen, terwijl zij wachten op hun volledige persoonsvolgend budget. Op vraag van het VAPH werd een begeleidend onderzoek uitgevoerd door de Universiteit Antwerpen en de KU Leuven om na te gaan in welke mate 'het werken met een deelbudget tegemoet komt aan de hoogste noden personen en op welke wijze het budget dan wordt ingezet'.

Uit de bevraging bleek dat ongeveer de helft van de bevestigden aangaf dat de eigen leefsituatie verbeterd was en ook bijna de helft vond daarbij dat de leefsituatie van hun mantelzorgers verbeterd was door het deelbudget. Het deelbudget wordt vaak gebruikt om praktische hulp in te kopen, zoals gezinshulp, huishulp, poets of strijkhulp,... Intensievere handicapspecifieke ondersteuning wordt minder vaak aangekocht met het deelbudget.

Naast financiële hindernissen, botsen mensen met een deelbudget soms ook op beperkingen in het zorgaanbod op maat van het deelbudget. 1/3de van de bevestigden gaf aan moeilijkheden te hebben om de nodige zorg en ondersteuning te vinden.

Bij de aanbevelingen in het onderzoek is wel opgenomen dat de gebruikers nood hebben aan perspectief. Het is belangrijk dat er een transparante communicatie wordt geboden betreft duidelijkheid over het moment waarop het volledige budget ter beschikking wordt gesteld.

Vanuit het VAPH en sector wordt dan ook aangedrongen op gedeelde zorg en extra middelen voor handicap, ook vanuit andere beleidsdomeinen!

Voor de start van elke nieuwe regeerperiode doet het Vlaams Agentschap voor Personen met een handicap (VAPH) aanbevelingen voor de volgende Vlaamse Regering. Voor het eerst doet het agentschap dat samen met de stakeholders uit haar raadgevend comité, het belangrijkste adviesorgaan van het VAPH. Ook Onbegrensd LM is vertegenwoordigd in het raadgevend comité. Samen wijzen ze op de nood aan bijkomende middelen. Elk jaar stijgt het aantal aanvragen bij het VAPH immers met gemiddeld 3%. Ook dringen ze erop aan dat andere beleidsdomeinen bij een nieuwe regeerperiode een beleidsmatige en financiële ambitie uitspreken om een inclusieve samenleving mogelijk te maken.

Er dient een nieuw perspectiefplan te komen, waarbij een kwaliteitsvol leven voor iedere persoon met een handicap wordt gegarandeerd en dit in een open en toegankelijke samenleving tegen eind 2040. Het VAPH en de stakeholders uit de sector formuleren daarbij alvast 5 ambities:

- Een open en toegankelijke woon-en leefomgeving creëren waarin mensen met een handicap actief participeren en kwaliteitsvol leven.
- Er moet gedeelde verantwoordelijkheid zijn met andere beleidsdomeinen en sectoren, en gedeelde intersectorale zorg waarbij de persoon met een handicap centraal staat.
- Het VAPH en zijn stakeholders moeten actieve ambassadeurs zijn om een kwaliteitsvol leven in een open en toegankelijke samenleving te realiseren.
- Extra investeringen in zorg, ondersteuning en hulpmiddelen blijven noodzakelijk.
- Er is doelregelgeving nodig naast aangepaste financieringssystemen en processen om die ambities waar te maken.

Parallel aan investeringen in de eigen sector dringen het VAPH en de stakeholders er ook op aan dat minstens de beleidsvelden Werk en Sociale Economie, Onderwijs, Wonen en Mobiliteit bij aanvang van een nieuwe regeerperiode een duidelijk beleid en financieel engagement uitspreken om mee de schouders te zetten onder die ambities.

Het standpunt van Onbegrensd LM is het volgende: wij gaan akkoord met de deelbudgetten, als binnen een redelijke termijn perspectief kan worden geboden voor het volledige budget.